

Sprejem novih članova v obdelovalne zadruge v Vojvodini

V zadnjem času vse veče
število kmetov v Vojvodini vla-
ga prošnje za sprejem v obde-
lovalne zadruge. V letu 1956
znaša število vloženih prošnji:
Število Površina
prošenj zemljišča
orajov

Vloženo prošnje	3.222	4.892
Sprejeto	2.486	3.481

Iz teh podatkov vidimo, da je
največe število prošilcev spre-
jetih v zadruge. Po drugi stra-
ni pa tabela kaže, da prosijo
za sprejem v zadruge večinoma
taka gospodarstva, ki ima-
jo malo lastne zemlje. Na vsa-
kega prosilca pride povprečno
po 1 in pol orala zemlje.

Med okraji so zelo velike raz-
like tako glede števila prošnji,
kakor tudi glede velikosti po-
sesta. Vzemimo za primer
Pančevo in Subotico:

	Število vloženih prošnji	Od tega: z zemljo	Brez zemlje	Povprečno orajov na posesto
Subotica	97	76	21	7,6
Pančevo	453	53	400	0,6

Od tega števila so v obeh
okrajih sprejeli naslednje šte-
vilo gospodarstev:

	Število sprejetih go- spodarstev	Z zemljo	Brez zemlje	Skupna po- vršina zemlje orajov
Subotica	97	76	21	580
Pančevo	423	23	400	213

Podatki kažejo, da se v su-
botičkem okraju zanimajo za
zadruge srednji pa tudi večji
kmetje, medtem ko so v panče-
vačkem okraju prošilci večinoma
brez zemlje. Obdelovalne
zadruge v pančevačkem okraju
so sprejele 400 brez zemljištev,
od česar pa so določeno število
interesentov z zemljo.

Dve skrajnosti

Pri posameznih kmetih so
različni vzroki za vstop v za-
druge. V prvi vrsti so zadruge
postale za mnoge individualne
kmetovalce privlačne zato, ker
so dosegle — zlasti v zadnjih
dveh, treh letih — pomembne
uspehe v proizvodnji. Mnogi
kmetje, ki so prej izstopili iz
zadruge, so se skesali in zdaj
znova prosijo za vstop. Brez-
zemljiši pa z vlaganjem pro-
šenj za sprejem v zadruge prav-
zaprav iščejo zaposlitev. Med
prošilci je tudi znatno število
takih, ki prepuščajo zemljo za-
drugim, ker je ne morejo sami
obdelovati (osebe, ki so zapo-
slene v gospodarstvu, uradniki
itd.).

Mnoge zadruge dostikrat ne
vedo, kakšno stališče naj bi
zavzele do prošilcev, ki vsto-
pajo v zadruge iz različnih
vzrokov. Različna pa so tudi
sredstva, ki jih prinašajo v za-
druge. Brez pretiravanja lahko
rečemo, da je odstotek (77) po-
zitivno rešenih prošnji dokaj
velik. To pa še ne pomeni, da
so zadruge v vseh primerih
pravilno ravnale, ko so gledale

v prvi vrsti na koristi zadrug-
nega gospodarstva. Vzemimo
dva primera, ki predstavljata
dve skrajnosti.

Prvi primer — Pančevo: od
453 prošilcev so sprejeli v za-
druge 423 prošilcev, med kate-
rima je bilo 400 brez zemljištev.
Sprejem tolikšnega števila brez-
zemljištev v obdelovalne zadru-
ge je upravičen samo tedaj, če
ima zadruge potrebo po delov-
ni sili. Toda tudi v takem pri-
meru bi zaradi boljšega izko-
riščanja zadruginih sredstev pri-
šla v poštev zaposlitev brez-
zemljištev, ne pa njihov spre-
jem v članstvo zadruga v tako
velikem številu. V nasprotnem
primeru pa bi sprejem tolikš-
nega števila prošilcev brez
zemlje lahko povzročil upada-
nje delovne storilnosti v zadrug-
ah in poslabšanje zadrugnega
gospodarstva.

Drugi primer — zadruge
**»Braistvo in enotnost« v Zre-
njaniu:** Kmetje, ki so poprej
bili člani zadruga, se spet zelo
zanimajo za ponoven vstop va-
jno. Med njimi je precejšnje
število gospodarsko močnejših
kmetov, ki imajo več zemlje.
Zadruge pa je nasprotovala
njihovemu sprejemu. Razlog za
to je bila okolnost, da so že
nekoč bili člani, pa so izstopili.
Verjetno je med njimi tudi
kakšen »razbijalec« zadruga, ki
ga ni treba sprejeti. Prav go-
tovo pa niso vsi ali vsaj večina
ne »razbijalci«, temveč gre za
poštene državljane, ki iščejo v
zadrugi svoje gospodarske ko-
risti.

Bistveno je to, da imajo ob-
delovalne zadruge pri odloča-
nju o sprejemu novih članov
pred očmi svojo nadaljnjo raz-
širitev s sprejemanjem vedno
večjega števila individualnih
kmetov. Vsekakor morajo imeti
pred očmi svoje gospodarske
koristi, se pravi koristi zadrug-
nega gospodarstva. Če korist
zadruga kažejo, da bo sprejem
nekega novega člana okrepil
zadrugno gospodarstvo, ker se
bo povečal pridelek, tedaj ga
bo zadruge prav gotovo spre-
jela.

Sprejem novih članov in delovna storilnost

Zelo važno, zlasti kadar gre
za sprejem brez zemljištev, je
to, da upoštevamo, če ne bo
sprejem novih članov zmanjšal
delovne storilnosti v zadrugah.
Ni treba pozabljati, da obde-
lovalne zadruge lahko z boljšo
organizacijo dela in z boljšim
izkoriščanjem svoje delovne si-
le zelo povečajo delovno storil-
nost. Zato bi vsaka težnja po
kopirjenju nove delovne sile v
zadrugah, čeprav v sami zadrugi
delovna sila ni dovolj zapo-
slena, pomenila zmanjšanje de-
lovne storilnosti in korak na-
zaj v razvoju obdelovalnih za-
drug. Torej morajo obdelovalne
zadruge za sprejem takih čla-
nov, ki nimajo zemlje, prej
ustvariti pogoje s tem, da raz-
vijejo razne veje dejavnosti, za
katere jim bo nova delovna si-
la zares potrebna. Nabavljati
in razširjati morajo tudi svoja
sredstva za proizvodnjo itd.

Možnosti obdelovalnih in
splošnih zadrug za razširitev
proizvodnje so velike. Mnoge
zadruge, zlasti pa tiste, ki so
blizu večjih krajev in potroš-
niških središč, lahko s speciali-
zacijo proizvodnje, s prehodom
na intenzivne kulture (vrtinar-
stvo in industrijske rastline),
z razvijanjem perutinarstva,
mlekarstva, prašičereje in dru-
gih vrst dejavnosti precej po-
večajo svojo proizvodnjo, s tem
pa tudi število svoje delovne
sile. Intenzivna kmetijska pro-
izvodnja zahteva mnogo več
delovnih rok, kar pomeni, da
je za tako proizvodnjo hkrati s
povečanjem delovne storilnosti,
ki je nujen pogoj za razvoj za-
drug, potrebna tudi nova de-
lovna sila.

Nadaljnja razširitev obde-
lovalnih zadrug s sprejemanjem
individualnih kmetov s sred-
njimi pa tudi večjimi posesti,
pa bo v prvi vrsti odvisna od
rezultatov, ki jih bodo te za-
druge dosegle v organizaciji
proizvodnje, v modernizaciji
proizvodnega procesa in v od-
stranjanju vseh negativnih
in neekonomskih pojavov v ob-
delovalnih zadrugah (neeko-
nomski odnosi znotraj zadrug).
Čim večji bodo uspehi na teh
področjih in čim bolj bodo za-
druge preraščale v moderna ve-
lika gospodarstva, tem večji bo do-
bok novih članov iz vrst indi-
vidualnih kmetov.

D. Vuković

Za koliko se lahko povečajo pri- delki pšenice v Vojvodini

Po proračunu Glavne
zadruge zveze Vojvod-
ne, ki so ga izdelali po
do sedaj doseženih dono-
sih, bi se s popolno upo-
rabo agrotehničnih ukre-
pov pridelek pšenice v
Vojvodini lahko povečal
povprečno od 14,2 na 17,7
stotov na ha.

Pod popolno agrotehni-
ko za pšenico razumemo:
pravilno nego posevkov
(branje, valjanje itd.),
gnojenje posevkov z 250
do 350 kg umetnega gno-
jila na ha, učinkovito za-
ščito rastlin, v prvi vrsti
zatiranje plevela, kakor
tudi pravočasno setev in
žetev, s čimer bi se
zmanjšale izgube. Sedanji
nivo agrotehnike pa ne
zadostuje. Vse omenjene
ukrepe izvajajo samo de-
loma.

Letošnji zgledi mnogih
zadrug in državnih kme-
tijskih posestev, ki so
dosegle visoke pridelke,
kažejo, da je proračun
realen in da je mogoče ostvari-
ti povečanje pridelka pšenice po-
vprečno za 2 do 3 stote. Lani
so n. pr. obdelovalna zadruge
»Pobeda« v Silbašu in tudi ne-
katere druge zadruge pridelale
okrog 28 stotov na ha.

	Donos pri sedanjem nivoju agrotehnike	Donos pri popolni uporabi agrotehnike
koruza	19,5	50
slakorna pesa	165	290
konoplja	51	94
sončnice	11	20
pšenica	14,2	17,7

Treba je pomniti, da bi vsako
delno izboljšanje agrotehnike
pomenilo povečanje donosa vseh

Po proračunu Glavne zadrug-
ne zveze bi pridelki posameznih
kultur, ki bi jih dosegli z upo-
rabo agrotehničnih ukrepov, da-
jak naslednjo sliko:

	Donos pri sedanjem nivoju agrotehnike	Donos pri popolni uporabi agrotehnike
koruza	19,5	50
slakorna pesa	165	290
konoplja	51	94
sončnice	11	20
pšenica	14,2	17,7

kultur v primerjavi z sedanjo
osemletnim povprečjem.

Visoki pridelovalni stroški v nekaterih obdelovalnih zadrugah

Mnoge delovne zadruge v
Vojvodini so dosegle večje do-
nose kakor individualni kmeto-
valci. Toda v nekaterih zadrug-
ah je prišlo do večjega dono-
sa zaradi večjega vlaganja re-
produktivnega materiala, ne pa
zaradi izboljšanja organizacije
dela. Zaradi pomanjkanja dobre
organizacije dela so v nekate-
rih zadrugah proizvodni stroški
precej visoki. Vzemimo n.
pr. delovno zadruge »Graničar«
v okraju Kikinda. Struktura
njenejega bruto dohodka je bila
v letu 1955 naslednja:

bruto dohodek 74 milijonov
dinarjev, od tega materialni
stroški 45 milijonov dinarev, do-
hodek 29 milijonov dinarev.

Ti podatki kažejo, da gre za
materialne stroške več kakor 60
odstotkov bruto proizvoda za-
druge, kar je za kmetijsko pro-
izvodnjo preveč. Razume se, da
so pri taki strukturi bruto pro-
izvoda tudi možnosti zadruga za
krepitev njenih skladov ome-
jene: od 29 milijonov, kolikor
ostane za plače in vse zadrugne
sklade gre velik del v plačni
sklad, medtem ko so sredstva
za razširitev proizvodnje mini-
malna.

Tako visok delež materialnih
stroškov v bruto dohodku ima
naslednje vzroke: večja uporaba
reproduktivnega materiala, ki

je ne spremlja ustrezno poveča-
nje donosa, zmanjšanje donosa
koruze in slaba organizacija de-
la, ki je glavni in temeljni
vzrok. Dajemo nekoliko prime-
rov, ki kažejo, da v tej in še
nekaterih drugih zadrugah z or-
ganizacijo dela ni vse v redu.

Nagrajevanje so v zadrugi
pravilno postavili. Zaslugek je
bil odvisen od proizvodnje. Ta-
ko se je zgodilo, da je v nekih
zadrugah znašala vrednost de-
lovnega dne 700, v drugih pa
400 dinarjev. Kakršne uspehe je
pač kdo dosegel. Toda upravni
odbor je to razliko vrednosti de-
lovnega dne zmanjšal tako, da
je ostala neznatna in več ne
vzpodbuja zadrugnikov, da bi se
borili za povečanje proizvodnje.

Naslednji primer še bolj zgo-
vorno kaže, kako je sistem na-
grajevanja v zadrugi »Graničar«
še vedno neizdelan in nepravil-
no postavljen. Pri obračunu na
koncu leta se je izkazalo, da je
6 traktoristov dobilo skupno
580.000 din, dva pastirja pa
580.000 din (mimogrede naj pri-
pomnimo, da so se traktoristi
razen dela s traktorjem izven
sezone oranja in selve ukvar-
jali tudi z drugimi posli). Kva-
lificirano delo traktoristov so
upoštevali prav tako kakor ne-
kvalificirano delo pastirjev. Ker
pa so le-ti delali vse leto in

nebrali več delovnih dni, se je
zgodilo, da stane en pastir za-
druge toliko, kolikor trije trak-
toristi.

Primer zadruga »Zelen gor«
v okraju Kikinda prav tako ka-
že, da problem nagrajevanja v
kmetijskih obdelovalnih zadrugah
še ni rešen. V tej zadrugi je
znašala plača traktorista 22.000
din, pastirja 17.000 — agrono-
mova plača pa komaj 14.000 din
mesečno. Agramom, od katerega
je najbolj odvisno pospeševanje
proizvodnje v zadrugi, je torej
najslabše plačan.

Vsi ti kakor tudi mnogi drugi
podobni primeri kažejo, da bi
bilo treba v delovnih zadrugah
sistem nagrajevanja temeljito
pregledati in si prizadevati, da
bo nagrajevanje neposredno od-
visno od proizvodnje. Ti prime-
ri očitno kažejo, da tem zadrug-
am ni bila dana pomoč pri naj-
bolj občutljivem delu njihovega
poslovanja, da se zadrugni foru-
mi niso ukvarjali s tem za raz-
voj proizvodnih zadrug tako
važnim problemom. Uvedba na-
grajevanja o doseženih rezulta-
tih v proizvodnji in prometu
pomeni v zadrugah temeljni
vzvod za večjo zainteresiranost
za povečanje delovne produk-
tivnosti in za varčevanje v za-
družnem poslovanju.